

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1-50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Polgártársak!

Még alig kondult meg a törvényellenes házfelosztás vészharangja, megindultak országszerte és nevezetesen Baja városában is a lélekvásárlásra irányuló vesztegetési előmunkálatok.

Biztos adatok jutottak kezeinkhez, biztos tudomásunk van arról, hogy a bajai kormánypárt — mivelhogy elvekkkel küzdeni, az ész fegyvereivel boldogulni nem tud — pénzzel akar benneteket megvásárolni, lelketeket a sáfárkodás legalacsonyabb eszközével igyekszik megmételyezni!

Kezeink közt vannak a vesztegető korifeusok nevei; kezeink közt a bizonyítékok; illetékes helyen majd számolni fog velük az igazságszolgáltatás sújtó jobbjá!

Polgártársak!

Ti jól tudjátok, hogy a törvény szigorral bünteti nemcsak a vesztegetőt, hanem azt is, aki szavazataért a pénzt elfogadja!

Ti jól tudjátok és azért toljátok félre magatoktól a vesztegetők Júdás pénzét és utasítsátok ki házatokból boldogságtok, nyugalmatok, becsületetek megrontóit és miként eddig tettétek, úgy ezentúl is jelentsetek be pártunk vezetőségénél minden egyes esetet!

Ti megmutattátok három év előtt is, megmutattátok a most lezajlott városi képviselőválasztáskor is, hogy önzetlen, becsületes, megvesztegethetetlen harcosai vagytok a függetlenség fényesen lengő zászlajának, megmutattátok, hogy sem a tisztviselők erőszakos korteskedése, sem holmi előnyök üres ígéretése, sem a pénz, sem a dáridó nem képes benneteket elvetektől eltántorítani.

Mutassátok meg most is, hogy a tiszta hazafiság lángja ég bennetek!

Utasítsátok vissza a lelketek ellen intézett merényleteket!

**A bajai függetlenségi párt
vezetősége.**

cb.

Szemfényvesztés.

A bajai kormánypárt hivatalos lapja, a »Bajai Hírlap« 1905. évi január 1-ei. újszámára a képviselőválasztások előtt nagyon is érthetőleg hangulatot akar csinálni pártjának és e végből »Memento« cím alatt nekimegy a bajai ellenzéknek, égisz magasztalja a kormánypártot és a bajai ellenzékétől három éves működése után többet vár, mint amennyit a kormánypárt 25 év alatt tenni elmulasztott.

Pedig köztudomású, hogy a baja—bátaszéki hid kizárólag Dr. Rajk Aladár és az országos függetlenségi párt lankadatlan akciójának az eredménye.

Köztudomású továbbá, hogy a bajai ellenzék a városházán is három év óta olyan eredménydús működést fejtett ki, amit a legutóbb lezajlott városi képviselőválasztás fényes eredménye igazolhat a legjobban.

Hiába hozakodik elő a bajai kormánypárt a kormánytól elért »előnyökkel«, a kertmunkás iskolával, a tanítóképző internátussal, a közkórházzal. Tudva van, hogy a kertmunkás iskolának több mint negyven hold területet kellett ingyen odaadnunk, a közkórház a város pénzén épült állami garancia nélkül, a tanítóképezdei internátushoz is óriási ingyen telket adtunk. Hát ezek volnának azok a korszakalkotó kormánypárti vívmányok — huszonöt év alatt?

Köztudomású végül az is, hogy a bajai kormánypárt 25 évi áldatlan uralma alatt a város csak szegényedett intézményekben. A katonaság, törvényszék, a telekkönyv egy ré-

szének elvitele stb. a kormánypárti korszak »áldásos« gyümölcse.

De hiszen maga a »Bajai Hírlap« is jól tudja mindezeket, mert abban az időben, amikor még nem volt a kormánypárt szolgálatában, nyíltan, önérzetesen meg merete mondani mindezeket.

Igy tehát nem veheti komoly ember komolyan a kormánypárt hivatalos lapjának mostani cikkeket, mert hát azok merőben ellentétesek azokkal, melyek a B. H. »ellenzéki« korszakában íródtak.

Egyébként szembeállítjuk egymással a B. H. mostan legutóbbi cikkét, a B. H. 1899. évben írt cikkeivel, amikor Baja városának miniszter képviselője volt:

I. Szemelvény a jelenből.

(Ellenzéki korszak.)

Memento.

1905. jan. 1.

Meg akarjuk szólaltatni városunk választópolgárságának lelkiismeretét akkor, amikor három évi meddő politizálás után újból az ő kezébe van letéve e város sorsa, e város léte, amidőn az ő politikai döntésére van ismét bízva, akarja-e vakon, meggondolatlanul, mint a lobogó gyertyalángba rohanó pillangó, továbbra is követni az **ellenzéki** tábor csalóka lidércfényét, amely sok-sok villongást, társadalmi széthuzást, de egyetlen egy oly pozitív vívmányt sem szerzett városunknak, mely azt a szellemi és anyagi felvirágoztatás útján előbbrevinni alkalmas volna, avagy sorakozni akar-e a **szabadelvűpárt** azon

zászlója körül, mely körül tömörülnek mindazok, kiknek szívében rendithetetlenül él a hit, hogy **e várost vissza kell hódítani az országos szabadelvűpártnak, vissza kell téríteni a szabadelvű politikához, mert csak ezen politika mellett remélheti e város, hogy oly intézményekkel fog gyarapodni, melyek következetesen és fokozatosan kiemelik jelenlegi sorvasztó helyzetéből és meghozzák számára a minden téren fájdalomosan és érezhetően nélkülözött jólétet.**

Nézzünk körül elfogulatlan tekintettel. Terepelt-e az ellenzéki uralom egyetlen egy olyan intézményt, amely városunk anyagi fellendülését maga után vonhatja? Bármennyire is hatalmába kerítette az »ellenzékiekedés« divatos áramlata városunk polgárainak egy részét, bármennyire is elhomályosította higgadt és részlehetetlen gondolkodásukat, mégsem hisszük, hogy a baja—bátaszéki áthidalást, mint oly vívmányt akarják feltüntetni, mely a bajai ellenzéki aera tevékenységének volna csak részben is tulajdonítható. Akik netán nem ismerik e harminc—negyven éven át vajudott közgazdasági kérdés történetét, azoknak újból tudtára adjuk, hogy az áthidalást — bár még nem történt meg az első kapavágás és valószínűleg a mostani zavaros politikai helyzetben a közel jövőben nem is fog megtörténni — első sorban a stratégiai szempontok, másodsorban az országos érdek, végül az illetékes tényezők, u. m. a kereskedelmi- és iparkamarák és az érdekelt vármegyék folytonos szorgalmazásai — első sorban Tolna és Baranya vármegyéké — és az a szívós és kitartó agitáció vitte a megoldás felé, mely a bajai szabadelvűpárt soraiból e kérdést szüntelen élesztette és szította.

TÁRCA.

Miska temetése.

Írta: Vasváriné Kompóth Erzsi.

Szomorú harangszó hullámaival hozta magával az éjszaki szellő Sárvár felől, a csengődi felvégre.

Már meg valaki meghalt Sárváron is! — mondogatták egymásnak a csengődiak, megilletődöttségétől megnyúlt ábrázattal, a tisztán kivehető vészhangok hallatára.

Mert hát, hetek óta vetélykedett a két alföldi népes falu:

Sárvár és Csengőd azon a szomorú elsősegen, hogy melyik van jobban sujtva, az ott garázdálkodó tifuszbajáró által?!

Nem mulott el nap halott nélkül. Sőt néha még kettőt is levágott a csontkaszás, a számára megérett kalászközül.

— Julis nénim, nem tudja ke'd, hogy ki hót mög Sárváron? Kire huzzák máma. — röggel óta — a versöt? — így szólit meg egy, a sárvári országút felől igyekvő anyókat a jegyzőék Mária-ja, Mária, ki 5 esztendő óta szolgálja hűséggel a családot, s akit ezért, szinte nem is tartanak már cseléd-számba a faluban, hanem inkább valami, a családhoz tartozó fogalomnak, mely nélkül el sem tudnák többé képzelni a jegyzőék portáját.

Ott nőt fel náluk, viruló hajadonná az öklömmi kis lány, akit, mint liba- vagy pulyka pásztort fogadott valaha szolgálatba jegyzőné

asszonyom, és jóságos türelemmel nevelt, idomított ügyes cseléddé, idők multán.

Jó leány volt Mária. Asszonya nyugodtan rábízhatta volna nemesak földi kincseit, olvasatlanul, hanem akár jövődi lelki üdvőségét is, mert bizonyára ki imádkozta volna azt számára az égi hatalmaktól. Úgy, Mert Mária, nemesak hogy fürge, dolgos és hű volt cselédnek, de igazi szent lány is, az ő fanatikus, nazarénus vallásában. Az Isten pedig nem nézi ki, melyik nyájhoz csatlakozva dicséri őt, hanem csak a szívet, melyből a hódolat feléje száll . . .

Mári ugyan nem ezt mondta, mert felekezeti vakbuzgóságában azt tartotta, hogy aki nem nazarénus, mint ő, az már, ha nem is egyenesen »Istentagadó«, de legalább is valami nagy hibával bír Isten tisztelése körül, amit az égiek semmiképp sem nézhetnek jó szemmel . . .

És mind ez akkor került napvilágra, midőn Miska gyerek, a jegyzőék másik régi, — mert nekik minden cselédjük »tartós« szokott lenni — szolgájuk, a kocsis, elkezdett legyeskedni a felcseperedett szép lány körül.

Mári ugyanis minden közeledési kísérletét azzal utasította vissza, hogy: azt a csúfot csak nem teszi, mint nazarénus előimádkozó leánya, hogy pápista legénnyel kezdjen ki, akivel aztán, előbb vagy utóbb, pápista pap elé kelljen kerülnie!? — Nem, soha!

És Miska hiába fondorkodott, hízelt és csapta a szelet körülötte, egy-két csattanós pofon és egyéb ehhez hasonló válaszon kívül nem tudott egyéb eredményt elérni nála.

Asszonyuk, jegyzőné asszonyom, ki a ház és gazdaság suverén uralkodója volt, rem

egyszer kísérlette meg Mária »zúzójába« bele látni. Ha vajjon igazán nem állhatja-e a jóra való legényt, vagy csak is a vallási vakbuzgósága szeli útját annak, hogy »egy pár« legyen belőlük, kik pedig máskülönben annyira egymáshoz illenek.

Mert jegyzőné asszonyom, nemesak mivel asszony volt, hanem helyes számításból, szívesen összeházasította volna őket. Két hű cselédjét, kiket aztán, — terve szerint — ki tett volna a szőlőbe, hol a tőkék szintúgy megkivánják a hűséges munkás kezét, mint a többi ezerféle más egyéb ide benn az udvarházban.

Ha ezek ketten künn laknának — gondolta — nem kellene annyit utánna járni hazulról az új ültetésnek, melyhez a tavaszra még egy jókora darabot szándékozott vásárolni a szomszédos eladó szöllők közül.

Ámde Márival nem ment dülőre ő se.

Ugy találta, hogy a lány irul-pirul ugyan, ha Miska körülte lábatlankodik, de azért oly komolyan adja ugyan akkor a haragost is, hogy már-már hinni kezdte, hogy tán nem is annyira bigott vallási fanatizmusa, hanem inkább a legény iránt való személyes ellen-szenve fogja meghiusítani kedvenc tervének valóságát.

Igy álltak a dolgok, midőn a két szomszédos faluban járvány-szerűleg ki ütött a hagymáz.

És mindjárt az elsők között, hogy hogynem, az egészséges vérű, deli, piros Miska fiú is oda lett egy hűvös estén.

Mint hogy orvos Sárváron volt csak, és Miska szülei, a vén határ-csász, meg élete párja is ott laktak, Miskát azonnal felpakkol-

Nem mutathat tehát fel az ellenzéki uralom egy vívmányt sem, de nem is fog felmutathatni a jövőben sem. Avagy talán ámitathatjuk-e magunkat azzal, hogy a kormány a mi szép szemünkért meg fogja valósítani a mi óhajainkat és már közelebb megteremti a téli kikötőt, a felsőbb leányiskolát, a közuti hidnak városunkra nézve csélszerű elhelyezését, stb?

Avagy talán gazdagodás, vagyonsodás zsíros jólét fakadt az ellenzéki korszak nyomában?!

Ugyan mily nagy nyereséggel végződött a karácsonyt megelőző iparvásár? Avagy talán a karácsonyi és ujévi bevásárlások alkalmából tolongott a vevő közönség kereskedőink üzleteiben és iparosaink műhelyeiben?

Iparosaink elfogulva, megátalkodottan mindenképpen ellentétbe akarják magukat helyezni az ellenzéki kortesnéven »uri klikk«-nek nevezett szabadelvűpárttal, mintha ez a párt ellensége, érdekeinek és jogos kívánságainak ellenlábasa volna. Pedig ez a ma földig lepocsékolt »uri klikk« karolta fel 1900-ban a helyi iparkiallítás alkalmából az iparosok érdekeit és ez az »uri klikk« mozditja elő megrendeléseivel és bevásárlásaival legalább is oly melegen és önzetlenül az iparosok megélhetését, mint az égis magasztalt és bálványozott ellenzék. Nem — a vagyonsodást, a gyarapodást, az általános vagy speciális ipari érdekek felkarolását nem hozta meg a sok korcsmázás és parolázás dacára sem az ellenzéki uralom, hanem csak egyesek hiúságának legyezgetését, egyesek előtérbe tolását, amik egytől-egyig veszendő, mulandó értékek és amikre nem lehet hivatkozni szemben azon elvitathatatlan tényre, hogy meggyünk biztosan és feltartóztatlanul lefelé az általános elszegényedés útján.

ták meleg takarók közé a kocsira és haza küldték az orvos gondozása és anyja ápolására bizva őt. — — — — —

Márit pedig mintha csak kicserélték volna azóta. Nótája nem hangzott többé, ami nélkül pedig dolgozni se tudott volna azelőtt Megsáppadt; keze lassabban járt munka közben, sokat még el is mulasztott, ami nála, eleddig, meg nem történt soha.

Úgy, hogy már őt is gyanus szemmel kezdte nézni a gondos háziasszony. És itatta vele a jóféle konzerváló pálinkákat, ezerjófűvet, fodormentát, stb. Hogy ha netán ő körülötte is ólálkodnék már a járvány gonosz réme, azt elűzze velök . . .

Egy reggelen azt hozta hírül az orvos, ki most gyakorta megfordult Csengődön, hogy a Miska betegsége elérkezett a válsághoz. Még az nap, hiszi, hogy el fog dőlni: vagy? vagy? Mert cudar rosszul van szegény.

E bizonyos napot követő délelőttön kérdezett meg Mária minden Sárvár felől jövőt, akit csak ki leshetett az utca ajtóban, ha vajjon nem-e tudnák megmondani, kire harangoznak már megint odatúl?! Ki az, aki elvégezte legujabban?

A Julisnak szállított néni-asszony volt az első, aki felvilágosítással szolgálhatott Mária-nak a kérdés felől.

— Hát édös lányom — mondá — a csöszék Miskája, a ti kocsistok adta be a kucst!

Boris ángyom-asszony aszont, hogy a doktor ur még tennap kimondta rá, hogy: má-mára evégzi a! . . .

Mindön jókat édös lányom! . . .

De azt a jámbor kívánságot már csak a kiskapu félfájának mondta az anyóka, mert

Aki szíven hordozza e város érdekét, aki megtudja érteni, hogy e város nem boldogulhat másképpen, mintha visszatér a régi szabadelvű politikához, amely oly intézményekkel gyarapította e város fejlődésének történetét, mint amilyenek az állami kertmunkás iskola, a tanítóképezdei internátus, a közkórház körüli állami előnyök, az sorakozni fog azon zászló alá, melyet a szabadelvű párt újra kibont abban a hívő reményben, hogy azt városunk polgársága a saját és a mindannyiunk által szeretett városunk boldogulása érdekében ezuttal diadalra fogja juttatni.

II. Szemelvények 1899-ből.

(Kormánypárti korszak.)

Az új év napján.

1899. január 1.

. . . . . az elmúlt évek tapasztalata elég meggyőzően igazolta, hogy az adott viszonyok közepette felülről nem várhatunk semmit, hogy a sült galambok nem röpködnek a levegőben és hogy haladásunkat, boldogulásunkat egyedül és kizárólag csakis saját erőnktől várhatjuk.

Az állami szőlőtelep.

1899. febr. 19.

. . . . . Uton-utfélen felhangzik a keserű panasz, hogy városunk pusztul, hogy rohamosan halad lefelé az általános elszegényedés lejtőjén, kereskedelme pang, ipara parlagon hever és ma-holnap még csak tépett foszlányait, tört roncsait sem fogjuk felfedezhetni ama előkelő pozíciónak, melyet hajdanta mint élénk forgalmu kereskedelmi város a vidéki emporiumok sorában méltán elfoglalt. Mindannyian tudjuk, mindannyian érez-

Mári — mint akit korbács ütés ért — rohant el, befelé és reszketve, jajveszékelve adta tudtul a szomorú ujságot urainak . . .

Hejh! meglepedkezett ő most arról, hogy Miska nem volt igaz hitű, csak azt a fájdalmat érezte, amit a szerető szíve szenvedett, hogy immár vége mindennek!

Nem évődik, nem esenkedik már körülötte az, aki, hogy milyen kedves volt szívének, csak most tudja igazán!!

Miska! Miska! hogy nem haragszol-e rám ott a másvilágon is, amiért olyan sokszor megszorítottalak?! — — — — —

Ilyen, és ehhez hasonló sopánkodásokat mondatott véle, az együgyü népnél szokásos beszélve-síratás, míg csak egészen bele nem fáradt.

A ház kisasszonya vele hullatta könyeit, és édes anyjával együtt neki látott a kert utolsó rózsa és virág pompájának letarolásához.

Kötötték a koszorúkat.

Márinak pedig, aki majd a két szemét kisorsirta már, fekete selyem kendőt hozattak Mócsi zsidótól a fejére, és délután három órakor mindannyian kocsira ültek, az új, ideiglenes kocsissal a bakon, hogy átmenjenek Sárvárra a temetésre.

Mert hát bizonyos, hogy ma meg lesz az tartva, amint hogy ilyen járványos időben sietni szoktak a temetés megejtésével . . . .

Csak az úr maradt otthon, ház őrzőnek.

(Vége köv.)

zük, hogy e panaszok, fájdalom, nagyon is jogosultak. Vártunk is türelemmel, reméltük is a jövőbe vetett hívő bizalommal, hogy előbb-utóbb »virradni« fog, hogy hova-tovább a mi sorsunk is jobbra fordul és azon nemes versenyben, melylyel a vidéki városok a haladás ösvényén feltartóztatlanul előre száguldanak, majd csak jut nekünk is egy kis szerepkör. Sajnos, e remény mindmegannyiszor hiunak bizonyult a megváltó ige, mely kiszabadítani tudna bennünket az anyagi züllés szomorú helyzetéből, csak nem akart elhangzani.

Csoda-e ha a közélet e haldokló senyvedése közepette felülkerekedett a pessimisták tabora.

Jogos igények.

1899. márcz 26.

Dr. Plósz Sándor Baja városának negyedik országgyűlési képviselője. Mig az oly kora halállal elhalt, dicső és nagynevű hazánkfiáról, Tóth Kálmánról közmondássá vált a képviselőházban, hogy ő »az országgyűlést is Bajára akarja áthelyezni.«

És midőn Baja városa most ismét és pedig egyhangulag őt küldte fel a törvényhozásba, tette azt azon jogosult reményben, hogy ami az államtitkárnak lehetetlen volt, az elől nem fog elzárkózni a miniszter, azt megvalósítani kedves kötelességének fogja ismerni.

Elégszer csalatkozott már városunk közönsége, elégszer volt kénytelen a mellőztetés keserű kenyerét megízlelni. Most elkövetkezett az a korszak, melyben képviselőjétől az ország érdekeivel is összeegyeztethető jogos aspirációinak teljesítését méltán elvárhatja, mert ha ezuttal is csalódní fog, bizony megeshetik és pedig sokkal könnyebben, mintsem gondoljuk, hogy a legközelebbi választásnál azok, akik ezen igazán hű, szerény és intelligens kerületet annyiszor figyelembe nem vették, hogy azok benne csalódní fognak.

A mi mindennapi kenyerünk.

1899. május 14.

A bácsalmási kir. járásbíróóság és telekkönyv költözködik.

Valóban, ha elfogulatlan szemmel tekintjük, miként zsugorodnak össze nap-nap után megélhetésünknek legkiválóbb tényezői, miként vonják el tőlünk két évtized leforgása alatt bámulatos következetességgel vagyonsodásunk minden feltételét, akkor önkénytelenül feltamad előttünk az isauri Leók képrom korszakát.

Mi természetesebb, hogy ilyenkor ajkunkra tolul a vészkiáltás: »quo usque tandem«? Mikor fog vége szakadni annak az áldatlan politikának, mely elvette e várostól a törvénszéket, a katonaságot, elvette tőle legujabban a bácsalmási kir. járásbíróóság területére vonatkozó telekkönyvi hatóságot, mely a beláthatatlan reménységek mézes madzagján vonszolja, hol jobbra, hol balra, amidőn a maga és egy egész ország rész nevében emeli fel esdeklő szavát a Közép-Duna áthidalásának sürgős és elodázhatlan megvalósítása érdekében . . . sajnosan kell tapasztalunk, hogy kérelmeink illetékes helyen mellőzésre találunk, hogy legjogosabb aspirációink figyelembe nem vétetnek.

Adókvetésünk.

1899. július 16.

. . . . . Baja városa két évtized óta megingathatlan következetességgel sülyed lefelé . . . És e vigasztalan sötét szemekkel esetelt

kép szükségképeni folyamánya annak a szomorú helyzetnek, melyet számunkra két év-tized óta megteremtettek. Hol és mikor történt egy lépés is arra nézve, hogy eldugult keresetforrásainkat valamely életrevaló iparvállalat úde vizéből felfrissítsék, ki mozgatta akár kis ujját is, hogy kereskedelmünk és iparunk nagy beteg szervezete megkapja a várva várt gyógyírt? És ha minden zugból száz alakban is ásitózik a szerteülés hepokrateszi arca, mit nekik Hekuba?

Baja, 1899. nov. hó 15-én.

1899. nov. 19.

... Városunk vezető tisztviselői és városunk képviselői — mint ilyenek — alig tesznek valamit vagy éppen semmit városunk reális szükségleteiért. Pusztulunk, veszünk, szegényedünk. Kereset forrásaink kiapadtak. Kereskedelmünk pang, iparunk nem képes fejlődni, mert nincs aki istápolja.

Törvényhatósági bizottságunk.

1899. nov. 26.

Egészséges közszellemet nem képzelhetünk ott, hol az elhatározásokat fésztelen megnyilatkozásukban lépten-nyomon a hivatalos tekintetek suprema lex-je nyűgözi le. Hogy a közszellem frissen lüktető áramlata járja át ezen a polgárság egyetemét képviselő testületet, hogy abba bele ne fészkelje magát az oportunitás elvének poshadt légköre, nem szabad azt körös körül árkolni a hivatalos befolyás sáncaival, hanem kell, hogy egy azon táborba csődültekkel szemben egy habár a kisebbséget is jelentő csoport létezzék, mely a maga véleményének érvényt szerezni igyekszik.

A bajai kormánypart hivatalos lapja eszerint maga idézte föl az ellenzéki szellemet és most emiatt kesereg ....

Jó lesz tehát a »Bajai Hirlap«-nak visszaemlékezni a multa; vagyis, hogy az ő saját szavával éljünk: *Memento.*

A bajai függetlenségipárt újéve.

A bajai függetlenségi párt tagjai újév napján az eddigi hagyományhoz hiven impozans számban gyűltek egybe, hogy szívből jövő kívánságokkal adjanak kifejezést Dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő iránti vonzalmuknak.

A pártnak mintegy 200 választó polgára vonult fel Drescher Gyula pártelnök és Dr. Nyiraty János alelnök vezetése mellett a képviselő lakására, ahol Drescher Gyula az alábbi szép lelkesítő és melegtől áthatott üdvözlő beszédet tartotta:

Kedves Barátom!

Negyedizben adta meg a Mindenható nekünk az alkalmat abban a szerencsés helyzetben lennünk, hogy téged az ujesztendő fordulásakor mint országos képviselőt üdvözölhessünk. És a mikor jökvánalmaink és hálánk érzetével tiszta szívvel, igaz lélekkel képviselőséged első éveiben elárasztottunk, ezt a negyedik évben még hatványozottabb mértékben tesszük, még sokalta nagyobb fokban érezzük, mert a míg képviselőséged kezdetén csak bizalommal néztünk működésed elé, csak biztatónan vártuk hazád és városod iránti odaadó munkásságodat, már most büszkén mondhatjuk, hogy mindazoknak az ígéreteknek a beváltásán, melyeket

választóidnak tettél, teljes erőddel dolgozol, és hogy a te általános politikai működésed iránt fűzött reményeink már fényesen megvalósultak.

Soha válságosabb helyzetben, nehezebb körülmények között nem találta az ujesztendő hazánkat mint a mostani. A kormány kihívó törvénysértése, az ex-lexben való házfelosztatás mind olyan romboló eszközök, melyekkel a bécsi hatalom ezeréves alkotmányunk erős várát ostromolja és ha valamikor ugy ezekben a sötét napokban van legnagyobb szüksége hazánknak kipróbált derék önzetlen függetlenségi harcosokra, hogy visszaverjék a támadást és megmentsék alkotmányunkat az elenyészéssel fenyegető veszedelemtől.

Mi bizalommal tekintünk továbbra is a te hazafias működésed elé és megvagyunk róla győződve, hogy te is minden erővel oda állasz a küzdőtérre, abba a lelkes táborba, amelynek hazaszeretetébe van most lefektetve Magyarország jobb reménye, szebb jövője.

És most csak arra kérünk téged, tekintés bennünket nagyratörő munkádban továbbra is odaadó segítőidül, hogy együttes erővel a te bölcsen vezető szellemed ihlete alatt működjünk együttesen országunk és a város polgárságának üdvére, boldogságára!

A bensőségtől áthatott beszédet a párt-hivek zajos éljenzése követte, mire Dr. Rajk Aladár a következőkben válaszolt:

Kedves Barátaim!

Fogadjátok őszinte köszönetemet azon szeretetért és ragaszkodásért, melyeknek ékes szavú tolmácsa volt vezérünk és barátunk és legyetek meggyőződve arról, hogy mindenkor legfőbb és egyedüli törekvéseim az leend, hogy azokra úgy is mint barátotok, úgy is mint polgártársatok, úgy is mint bizalmatok letéteményese érdemessé tegyem magam.

Kétszeresen örülök annak, hogy szónokotok, az én tisztelt és szeretett barátom által meglegedésteket fejeztétek ki a függetlenségi pártnak kifejtett működése és az annak kebelében és szellemében általam kifejtett tevékenység fölött. Ha ezt sikerült megszereznem, annak tulajdonítom, hogy kivételesen kedvező helyzetben vagyok azért, hogy állandóan veletek, közöttetek lehetek és így a ti óhajátaitoknak és érzelmeiteknek közvetlen szószólója, hordozója lehetek.

És ha végig tekintek a ti tiszta hazafiúi lelkes soraitokon, csak éled bennem a remény, hogy hazánk függetlenségének kivívása nem áll oly messze, rohamos léptekkel közeledik a megvalósulás révébe.

És éppen most, mikor a 67-es alap az alkotmánysértések egész sorozatától mindjobban inogni kezd, amikor az *Andrássyak*, *Wlassits*, *Darányi*, *Szél* és több nagynevű politikus a szabadelvűpartot elhagyta, amikor gróf Apponyi Albert egész táborával a függetlenségi pártba belépni készül, most nyílt meg a legkedvezőbb alkalom arra, hogy a 48-as alap váljon uralkodóvá.

Hiába oszlatják fel a képviselőházat, hiába apellálnak a nemzetre, hiába indul meg egy áldatlan harc a megfélemlítés, a presszió, megvesztegetés fegyvereivel a választó polgárság lelkiismerete ellen, a függetlenségi párt fog ebből a küzdelemből győztesnek kikerülni. Engemet az alkotmányért vivandó nemes küzdelemben kitartásra és fokozottabb erőfeszítésre buzdít a ti bizalmatok és szeretetek és kérlek benneteket őrizzétek meg azokat számomra, hogy dolgozhassam továbbra is polgártársaim javára, hazánknak és városunknak boldogulására.

A hangos tetszéssel fogadott beszéd után az üdvözlés véget ért.

Politikai hírek.

A képviselőválasztások. Az országgyűlés fel van oszlatva és össze is van hívva az 1905—10-iki új országgyűlés ez évi február hó 15-re.

Tisza István gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter már intézkedett, hogy az új országgyűlésre vonatkozó királyi meghívólevelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselő-küldési joggal felruházott városoknak már megküldettek, minélfogva a királyi meghívólevelet már megkapta Baja város.

A belügyminiszter az 1874. évi XXXIII. t.-c. 56. §-ban foglalt rendelkezés alapján az általános képviselőválasztásokra f. évi január hó 26-tól február hó 5-ig bezárólag terjedő tíz napi időközött tűzte ki határidőül és körrendeletileg felhívta a vármegyei és városi központi választmányokat, hogy a választási törvény 57. és 58. §-ai értelmében, a királyi meghívó-levélnek a közgyűlésen történt kihirdetése után következő napon összeülvén, az általános választások napját, a jelzett tíz napi határidőn belül tűzzék ki s ez alkalommal minden választókerület részére a választás vezetésére elnököt, jegyzőt és helyetteseket válasszanak s általában mind azon intézkedéseket megtegyék, melyek a törvény értelmében a választásra szükségesek.

Baja város törvényhatósági bizottságának s z o m b a t i k ö z g y ű l é s é n fogják a rendes közgyűlésen a királyi meghívólevelet kihirdetni, hogy másnap a központi választmány a választás napjának kitűzése és a szükséges intézkedések megtétele végett ülést tarthasson.

Hogy mely napon fogunk választani még nem tudjuk.

Választási mozgalmak a megyében.

Zentán Barta Miklós nem lép fel, helyette *Ellinger Jenő* dr. ügyvéd a függetlenségi párt jelöltje, kinek megválasztása bizonyos. — Ellenfele *Kovács Pál* volt szabadelvű párti képviselő lesz. *Titelen* valószínűleg egyhangulag lesz megválasztva *Miloszavlyevics* Milán szabadkai ügyvéd. *Magyar-Kanizsán*: *Lovász*-val szemben *Buday Pál* volt főszolgabíró lép fel. *Apatinban* gróf *Vigyázó*-val szemben *Matkovics Béla* volt főszolgabíró a kormány jelöltje. *Ó-Becsén* már eddig is három jelölt van: *Radonovics*, *Galambos Pál* dr. és *Terék József* dr. *Kernyán* biztos győzelemre számíthat *Piukovics József* eddigi képviselő. — *Verbászon* ismét báró *Vojnits István* lép fel, ellenfele *Groszmann Miksa* szocialista.

Kamarazene Baján.

A Polgári olvasó egyesület e hó 21-ikén hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A hangverseny tartalmát kizárólag kamarai zene képezi és azért két okból is felhívjuk rá úgy a nagy közönségnek, mint a felnőtt ifjuság nevelésével foglalkozó tanítézetek igazgatóinak a figyelmét. Az egyik ok az, hogy ennek a szimfonikus zene után legmagasabb foku zenének élvezetében a kisváros közönségének annyira ritkán van alkalma gyönyörködni, hogy pl. Baján, vonós négyes társaság, tudunkkal még sohasem működött a nyilvánosság előtt. A másik ok az, hogy ezt a magasabb rendű zenét a kamarazene olyan művelői fogják a közönségnek bemutatni, a kik ez idő szerint és e tekintetben kétségtelenül az ország legelső erői. A hangversenyen közreműködő zeneakadémiai tanárok alkotta vonós négyes-társaság, a fővárosban a »Royál«-ban november 17-ikén mutatkozott be először és az egyik fővárosi lap zenei referense így ír róluk: »Csupa ismert nevű művész ember a gárda, tehát a közönség bizalmát előlegezte a négyes társaságnak és teljesen megtöltötte a termet. Annyi finomsággal és művészi együttérzéssel játsztak, hogy a közönség minden egyes tétel után rendkívül zajos tapsokkal fejezte ki méltánylását a nyújtott művelésért. Minden egyes hangszernek művelője kimagasló tehet-

séggel és nemes tonussal játszott, a nélkül, hogy kilépett volna a keretből. Ezért a harmonia és a stíl teljesen egyöntetű maradt és az összehatás is az igazi kamarazenének híu kifejezője volt.

A műsor is szerencsésen van összeállítva. Nemcsak a legnemesebb zenei gyöngyök vannak benne egybeválogatva, mit a zeneirodalom e terén felmutatni tud, hanem egyuttal azok is, melyek a legcsillogóbbak, a legtetszetősebbek. *Dvorák* F dur négyeséből az Allegro, a Lento és Finale, *Schubert* D moll vonós négyeséből változatok, *Volkman* G moll vonós négyeséből az Adagio és a Finale. Közben *Schiff*er Adolf gordonka solokat játszik *Giordani*-tól és *Popper*-tól, *Kemény Rezső* pedig hegedű solot *Hubay*-tól.

A hangversenyt tehát újból figyelmébe ajánljuk mindenkinek, a ki a zenét szereti, vagy iránta csak érdeklődik is.

A „Bajai Független Ujság” ötödik éve.

A közönséghez!

Örökös küzdelem, soha meg nem szünő harc, rettegést nem ismerő szókimondás jelzi azt a mesgyét, melyet a Bajai Független Ujság az elmúlt 4 évben befutott S hogy most újult erővel, el nem lankadt harci kedvvel és megnövekedett bizalommal nézünk az új esztendő elé, jól esik visszaemlékezni arra a közel négy évi küzdelemre, a melyet lapunk a se-tétséggel és maradisággal vivott meg.

Amikor 4 esztendő előtt egy kised zászlot ragadtunk meg és lobogtattunk fennen, a melyre a független Magyarország megvalósulásához leggyorsabban vezető eszmék voltak írva — láttuk — tapasztaltuk ellenfeleink gúnyos, tamáskodó mosolyát, hallottuk a rólunk terjesztett hiob-hireket és akarattunkba vetett bizalommal néztük mint számlálják rövidre szabott napjainkat. Négy év mult el azóta, lapunk ma is fennáll és szívben, lélekben áthatva fennállásunk szükségességétől büszkén, fölényünk tudatával nézünk a hiob-hirvivők szemébe.

A zászlót ma is kezünkben tartjuk.

És ha ellenségeink, az igazszó ellenségei utunkba sok akadályt is iparkodtak gördíteni, a zászlót mint híu zászlóvivők el nem ejtették, görcsösen magunkhoz szoritottuk és fogadalmat tettünk, hogy ha bukni kell a zászlónak, mi is elbukunk vele.

„Akarj! Akarj élni, akarj győzni, akarj merni, akarj akarni.”

Ezek a szavak mélyen lelkünkbe vé-sődtek. Igen is akartunk élni, akartunk győzni, akartunk merni, és akartunk akarni — nem magunkért, a célért, a függetlenségi eszmék diadaláért.

A függetlenségi eszmékkel tele irott szent lobogót kitűztük a várra, a nemzeti küzdelem védővárára. Helyünket el nem hagyjuk, míg erőnk bírja.

Önérdék lapunk szerkesztésénél nem vezet, ezt ellenségeink sem foghatják reánk.

Magyar hazafiságunk minden erejével szolgálatába álltunk azon eszméknek, amelyet egy *Kossuth Lajos* zendített meg . . .

Ettől bennünket nem riaszt vissza semmi, senki, sem rosszakarat, sem hazudság, sem rágalom. Haladunk azon az uton, melyen célunkat elérni véljük.

Leszünk, akik voltunk, független szókimondó ujság!!

Ujlesztendő előtt hangzatos frázisok helyett ennyit tartottunk szükségesnek elmondani magunkról, — a mi közönségünknek.

Bizalommal fordulunk hozzá, hogy erősítse, buzdítsa támogatásával a mi harcunkat, melynek szerény, de félelmet, elvtelenséget nem ismerő közkatónái voltunk, vagyunk és leszünk!

A fuzio. Gróf Apponyi Albert és pártja, valamint Szederkényi Nándor és hívei f. hó 3-án este ünnepélyesen beléptek a Kossuth-pártba, melynek ereje ezzel az egyesüléssel tekintélyesen megnövekedett.

HIREK.

Kegyes adomány. *Dr. Rajk* Aladár újév alkalmával 200 koronát adományozott a bajai ipartestületnek oly célból, hogy a 200 korona 10 bajai szegény iparos között újévi ajándékképp kiosztassák.

Állami felügyelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a zombori gör. kel. tanítóképző és az újvidéki gör. kel. főgymnáziumra nézve ezen középiskola meglátogatásával és ebben az állami főfelügyelet gyakorlásával az 1904—05. iskolai évre *Dr. Margalits* Ede budapesti tud. egyetemi nyilvános rendes tanárt bizta meg.

Halálozás. *Özv. Valentin* Antalné sz. Sternberg Rózsa életének 71-ik évében, hosszas szenvedés után 1904. decemb. 31-én elhunyt. Tetemeit folyó é. január 2-án helyezték örök nyugalomra az izr. sírkertben, nagy és őszinte részvét mellett. A köztisztelőben és közbecsülésben állott elhunyt matronában *Dr. Valentin* Emil a bajai függetlenségi párt al-elnöke édes anyját gyászolja.

Közgyűlés. Baja város törvényhatósági bizottsága 1905. évi január hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotról.

2. A m. kir. belügyminister úrnak leirata a módosított közbiztonsági, husvágási és huskimérési szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

3. A földmívelésügyi m. kir. minister úrnak leirata a szarvasmarha-, sertés- és juhtenyésztésről alkotott szabályrendelet módosítására nézve hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában.

4. A kereskedelemügyi m. kir. minister úrnak leirata a Bajától Báltaszékig tervezett vasutvonalnak közigazgatási bejárása alkalmával létrejött megállapodások helybenhagyása tárgyában.

5. A törvényhatóság szakbizottságainak újjaalakítása.

6. Az igazoló választmány újjaalakítása.

7. A bíráló választmány újjaalakítása.

8. A számonkérő szék két tagjának megválasztása.

9. A gyámpénztárt vizsgáló bizottság két tagjának megválasztása.

10. A loavatató bizottság újjaalakítása.

11. A közigazgatási bizottságba öt tagnak 2 évi megbizással és egy tagnak 1 évi megbizással való megválasztása.

12. A községi munkássegélyalap véleményező bizottságának megalakítása.

13. A róm. kath. iskolaszéknél üresedésbe jött két tagsági helynek betöltése.

14. A városi tanács jelentése a kövezetvám és dunai vám, valamint a helypénz-szedési jogok mikénti hasznosítása tárgyában.

15. Ugyanannak jelentése az állami bor- és húsfogyasztási adók beszédési jogának, valamint a bor-, hús- és szeszfogyasztási pótlékok, az ásvány-, forrás- és gyártott vizek, hal, ecet és műélesztő után fizetendő városi fogyasztási illetékek beszédési jogának mikénti hasznosítása tárgyában.

16. Ugyanannak előterjesztése a Ferenczcsatorna részvénytársulattal a bajai kikötő kezelési költségeihez való hozzájárulás tár-

gyában létrejött egyezmény meghosszabbítása iránt.

17. Ugyanannak jelentése a Mátéháza pusztai I., II., IV. és V. számú majorságokban engedélyezett építkezések tárgyában.

18. Ugyanannak jelentése a Mátéháza pusztai VII. számú majorságban levő nagy istálló padlásdeszkázata tárgyában.

19. Ugyanannak jelentése *dr. Rimler* János volt II. aljegyző végkielégítéséről és *Szentgyörgyi* Lajos volt II. alkapitány nyugdíjazásáról.

20. Ugyanannak javaslata a városi előfogatok vállalatára vonatkozó feltételeknek megállapítása tárgyában.

21. Ugyanannak jelentése két öntöző kocsii beszerzése tárgyában.

22. Ugyanannak javaslata a Kisszállási uradalom tulajdonát képező bajai ingatlanok valamint a Szent Ferencz-rendi szerzet bajai kertjének megvétele tárgyában.

23. Ugyanannak javaslata a városi színház építése ügyében.

24. Szabolcsvármegye közönségének átirata a katonai legénységnek a tűzoltói gyakorlatokban leendő kiképeztetése iránt a m. kir. honvédelmi minister úrhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

25. Torda-Aranyos vármegye közönségének átirata a tartós szárazság vagy más elemi csapás által megsemmisített természetes rétek, kaszálók és legelők utáni adó elengedése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt.

26. Tolnavármegye közönségének átirata a szerb kereskedelmi szerződés felmondása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt.

27. A kórházi bizottság jelentése a 200-on felüli beteglétszám után betolyt több-jövedelem terhére adott átruházási engedély tárgyában.

28. A Ferencz-csatorna részvénytársulatnak felebbezése a terhére előirt községi pótdadó, alamizsnaváltságdíj, mezőöri tartási díj és útdóhátralék leírása iránt benyújtott kérvényére hozott tanácsi határozat ellen.

29. *Özv. Wagner* Ferenczné kérvénye a »Bárány« vendéglő bérletének meghosszabbítása iránt és ezzel kapcsolatban *Preimayer* Pál bajai lakosnak, úgy a *Geiringer* és *Berger* cégnek ajánlata ezen vendéglő bérbevétele iránt.

30. *Özv. Kollár* Ernőné kérvénye a néhai férje által bérben birtólfarakodótelep bérletének meghosszabbítása iránt.

31. *Piukovics* Antal szegényházi gondnoknak kérvénye nyugdíjaztatása iránt.

Netán utólag még beérkező és szabályszerűen közzéteendő egyéb tárgyak.

A bajai Állami Tanítóképző Intézet műkedvelő előadása.

A helybeli állami tanítóképző intézet ifjúsága, mint minden évben, az idén is sikerült műkedvelő előadást rendezett újév napján. Az intézet tornacsarnokát színültig megtöltötte a közönség, a melynek valóban kellemes pár órát szereztek a rendezők. A műsor ének- és zeneszámait *Kovács* Dezső zenetanár vezetése mellett az illető károk szép sikerrel, nagy hatást érve el, adták elő. De az egész programnak legtöbb érdeklődést fölkeltő pontja volt »A kocapuskások« c. bohózat. Tekintve azt, hogy a szerepeket tanulók játszották, akiknek nagy elfoglaltságuk mellett alig van fizikai idejük arra, hogy mással is foglalkozzanak tanulmányaikon kívül, azután elég tapasztalatuk, kellő tanultságuk sincs, hogy a drámai előadás terén a megszokott műkedvelői fokon felül emelkedjenek, még is amit produkáltak, valóban meglepő volt. Amint kissé belemelegedtek, elhagyták a halk beszédet, szépen, értelmesen szavaltak s ügyesen, fesztelenül mozogtak. Különösen ki kell emelni *Kuzmenov*, *Eszteleczky* és *Hoffmann* játékát, akik szerepeiket igazán meglepő készséggel és színészi ügyességgel alakították. A darab előadásáért feltétlen elismerés illeti a fáradságot nem ismerő tanári kart, éppúgy mint az ifjúságot. Ezen kívül *Mikszáth*-tól bemutattak egy pár beszédes je-

kép szükségképeni folyamánya annak a szomorú helyzetnek, melyet számunkra két évtized óta megteremtettek. Hol és mikor történt egy lépés is arra nézve, hogy eldugult keresetforrásainkat valamely életrevaló iparvállalat úde vizéből felfrissítsék, ki mozgatta akár kis ujját is, hogy kereskedelmünk és iparunk nagy beteg szervezete megkapja a várvavárt gyógyírt? És ha minden zugból száz alakban is ásítzik a szertezülés heppokrateszi arca, mit nekik Hekuba?

Baja, 1899. nov. hó 15-én.

1899. nov. 19.

... Városunk vezető tisztviselői és városunk képviselői — mint ilyenek — alig tesznek valamit vagy éppen semmit városunk reális szükségleteiért. **Pusztulunk, veszünk, szegényedünk. Kereset forrásaink kiapadtak. Kereskedelmünk pang, iparunk nem képes fejlődni, mert nincs aki istápolja.**

Törvényhatósági bizottságunk.

1899. nov. 26.

Egészséges közszellemet nem képzelhetünk ott, hol az elhatározásokat fesztelen megnyilatkozásukban lépten-nyomon a hivatalos tekintetek suprema lex-je nyűgözi le. Hogy a közszellem frissen lüktető áramlata járja át ezen a polgárság egyetemét képviselő testületet, hogy abba belene fészkelje magát az oportunitás elvének poshadt légköre, nem szabad azt körös körül árkolni a hivatalos befolyás sáncaival, hanem kell, hogy egy azon táborba csődültekkel szemben egy habár a kisebbséget is jelentő csoport létezzék, mely a maga véleményének érvényt szerezni igyekszik.

A bajai kormánypárt hivatalos lapja eszerint maga idézte föl az ellenzéki szellemet és most emiatt kesereg....

Jó lesz tehát a »Bajai Hirlap«-nak visszaemlékezni a multa; vagyis, hogy az ő saját szavával éljünk: *Memento.*

A bajai függetlenségipárt újéve.

A bajai függetlenségi párt tagjai újév napján az eddigi hagyományhoz hiven impozans számban gyűltek egybe, hogy szívből jövő kívánságokkal adjanak kifejezést Dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő iránti vonzalmuknak.

A pártnak mintegy 200 választó polgára vonult fel Drescher Gyula pártelnök és Dr. Nyiraty János alelnök vezetése mellett a képviselő lakására, ahol Drescher Gyula az alábbi szép lelkesítő és melegtől áthatott üdvözlő beszédet tartotta:

Kedves Barátom!

Negyedizben adta meg a Mindenható nekünk az alkalmat abban a szerencsés helyzetben lennünk, hogy téged az ujesztendő fordulásokor mint országos képviselőt üdvözlhessünk. És a mikor jókivánalmaink és hálánk érzetével tiszta szívvel, igaz lélekkel képviselőséged első éveiben elárasztottunk, ezt a negyedik évben még hatványozottabb mértékben tesszük, még sokalta nagyobb fokban érezzük, mert a mig képviselőséged kezdetén csak bizalommal néztünk működésed elé, csak biztatónan vártuk hazád és városod iránti odaadó munkásságodat, már most büszkén mondhatjuk, hogy mindazoknak az ígéreteknek a beváltásán, melyeket

választóidnak tettél, teljes erőddel dolgozol, és hogy a te általános politikai működésed iránt fűzött reményeink már fényesen megvalósultak.

Soha válságosabb helyzetben, nehezebb körülmények között nem találta az ujesztendő hazánkat mint a mostani. A kormány kihívó törvénysértése, az ex-lexben való házfelosztatás mind olyan romboló eszközök, melyekkel a bécsi hatalom ezeréves alkotmányunk erős várát ostromolja és ha valamikor ugy ezekben a sötét napokban van legnagyobb szüksége hazánknak kipróbált derék önzetlen függetlenségi harcosokra, hogy visszaverjék a támadást és megmentsék alkotmányunkat az elenyészéssel fenyegető veszedelemtől.

Mi bizalommal tekintünk továbbra is a te hazafias működésed elé és megvagyunk róla győződve, hogy te is minden erővel oda állasz a küzdőtérre, abba a lelkes táborba, amelynek hazaszeretetébe van most lefektetve Magyarország jobb reménye, szebb jövője.

És most csak arra kérünk téged, tekintsz bennünket nagyratörő munkádban továbbra is odaadó segítőidül, hogy együttes erővel a te bölcsen vezető szellemed ihlete alatt működjünk együttesen országunk és a város polgárságának üdvére, boldogságára!

A bensőségtől áthatott beszédet a párt-hivek zajos éljenzése követte, mire Dr. Rajk Aladár a következőkben válaszolt:

Kedves Barátaim!

Fogadjátok őszinte köszönetemet azon szeretetért és ragaszkodásért, melyeknek ékes szavú tolmácsa volt vezérünk és barátunk és legyetek meggyőződve arról, hogy mindenkor legfőbb és egyedüli törekvéseim az leend, hogy azokra úgy is mint barátotok, úgy is mint polgártársatok, úgy is mint bizalmatok letéteményese érdemessé tegyem magam.

Kétszeresen örülök annak, hogy szónokotok, az én tisztelt és szeretett barátom által megelégedésteket fejeztétek ki a függetlenségi pártnak kifejtett működése és az annak kebelében és szellemében általam kifejtett tevékenység fölött. Ha ezt sikerült megszereznem, annak tulajdonítom, hogy kivételesen kedvező helyzetben vagyok azért, hogy állandóan veletek, közöttetek lehetek és így a ti óhajátaitoknak és érzelmeiteknek közvetlen szószólója, hordozója lehetek.

És ha végig tekintek a ti tiszta hazafiúi lelkes soraitokon, csak éled bennem a remény, hogy hazánk függetlenségének kivívása nem áll oly messze, rohamos léptekkel közeledik a megvalósulás révébe.

És éppen most, mikor a 67-es alap az alkotmánysértések egész sorozatától mindjobban inogni kezd, amikor az *Andrássyak*, *Wlassits*, *Darányi*, *Szél* és több nagynevű politikus a szabadelvűpártot elhagyta, amikor gróf Apponyi Albert egész táborával a függetlenségi pártba belépni készül, most nyílt meg a legkedvezőbb alkalom arra, hogy a 48-as alap váljon uralkodóvá.

Hiába oszlatják fel a képviselőházat, hiába apellálnak a nemzetre, hiába indul meg egy áldatlan harc a megfélemlítés, a presszió, megvesztegetés fegyvereivel a választó polgárság lelkiismerete ellen, a függetlenségi párt fog ebből a küzdelemből győztesnek kikerülni. Engemet az alkotmányért vivandó nemes küzdelemben kitartásra és fokozottabb erőfeszítésre buzdít a ti bizalmatok és szeretetek és kérlek benneteket őrizzétek meg azokat számomra, hogy dolgozhassam továbbra is polgártársaim javára, hazánknak és városunknak boldogulására.

A hangos tetszéssel fogadott beszéd után az üdvözlés véget ért.

Politikai hírek.

A képviselőválasztások. Az országgyűlés fel van oszlatva és össze is van hívva az 1905—10-iki új országgyűlés ez évi február hó 15-re.

Tisza István gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter már intézkedett, hogy az új országgyűlésre vonatkozó királyi meghívólevelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselő-küldési joggal felruházott városoknak már megküldettek, minélfogva a királyi meghívólevelet már megkapta Baja város.

A belügyminiszter az 1874. évi XXXIII. t.-c. 56. §-ban foglalt rendelkezés alapján az általános képviselőválasztásokra f. évi január hó 26-tól február hó 5-ig bezárólag terjedő tíz napi időközön tűzte ki határidőül és körrendeletileg felhívta a vármegyei és városi központi választmányokat, hogy a választási törvény 57. és 58. §-ai értelmében, a királyi meghívó-levélnek a közgyűlésen történt kihirdetése után következő napon összeülvén, az általános választások napját, a jelzett tíz napi határidőn belül tűzzék ki s ez alkalommal minden választókerület részére a választás vezetésére elnököt, jegyzőt és helyetteseket válasszanak s általában mind azon intézkedéseket megtegyék, melyek a törvény értelmében a választásra szükségesek.

Baja város törvényhatósági bizottságának szombati közgyűlésén a királyi meghívólevelet kihirdetni, hogy másnap a központi választmány a választás napjának kitűzése és a szükséges intézkedések megtétele végett ülést tarthasson.

Hogy mely napon fogunk választani még nem tudjuk.

Választási mozgalmak a megyében.

Zentán Barta Miklós nem lép fel, helyette *Ellinger Jenő* dr. ügyvéd a függetlenségi párt jelöltje, kinek megválasztása bizonyos. — Ellenfele *Kovács Pál* volt szabadelvű párti képviselő lesz. *Titelen* valószínűleg egyhangulag lesz megválasztva *Miloszavlyevics* Milán szabadkai ügyvéd. *Magyar-Kanizsán*: *Lovász*-val szemben *Buday Pál* volt főszolgabíró lép fel. *Apatinban* gróf *Vigyázó*-val szemben *Matkovics Béla* volt főszolgabíró a kormány jelöltje. *Ó-Becsen* már eddig is három jelölt van: *Radonovics*, *Galambos Pál* dr. és *Terék József* dr. *Kernyán* biztos győzelemre számíthat *Piukovics József* eddigi képviselő. — *Verbászon* ismét báró *Vojnits István* lép fel, ellenfele *Groszmann Miksa* szocialista.

Kamarazene Baján.

A Polgári olvasó egyesület e hó 21-ikén hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A hangverseny tartalmát kizárólag kamarai zene képezi és azért két okból is felhívjuk rá úgy a nagy közönségnek, mint a felnőtt ifjuság nevelésével foglalkozó tanítézetek igazgatóinak a figyelmét. Az egyik ok az, hogy ennek a szimfonikus zene után legmagasabb fokú zenének élvezetében a kisváros közönségének annyira ritkán van alkalma gyönyörködni, hogy pl. Baján, vonós négyes társaság, tudunkkal még sohasem működött a nyilvánosság előtt. A másik ok az, hogy ezt a magasabb rendű zenét a kamarazene olyan művelői fogják a közönségnek bemutatni, a kik ez idő szerint és e tekintetben kétségtelenül az ország legelső erői. A hangversenyen közreműködő zeneakadémiai tanárok alkotta vonós négyes-társaság, a fővárosban a »Royál«-ban november 17-ikén mutatkozott be először és az egyik fővárosi lap zenei referense így ír róluk: »Csupa ismert nevű művész ember a gárda, tehát a közönség bizalmát előlegezte a négyes társaságnak és teljesen megtöltötte a termet. Annyi finomsággal és művészi együttérzéssel játsztak, hogy a közönség minden egyes tétel után rendkívül zajos tapsokkal fejezte ki méltánylását a nyújtott műélvezetért. Minden egyes hangszernek művelője kimagasló tehet-

séggel és nemes tonussal játszott, a nélkül, hogy kilépett volna a keretből. Ezért a harmonia és a stíl teljesen egyöntetű maradt és az összhatás is az igazi kamarazenének hű kifejezője volt.»

A műsor is szerencsésen van összeállítva. Nemcsak a legnemesebb zenei gyöngyök vannak benne egybeválogatva, mit a zeneirodalom e terén felmutatni tud, hanem egyuttal azok is, melyek a legszillogóbbak, a legtetszetősebbek. *Dvorák* F dur négyeséből az Allegro, a Lento és Finale, *Schubert* D moll vonós négyeséből változatok, *Volkman* G moll vonós négyeséből az Adagio és a Finale. Közben *Schiffer* Adolf gordonka solokat játszik *Gjordani*-tól és *Popper*-tól, *Kemény Rezső* pedig hegedű solot *Hubay*-tól.

A hangversenyt tehát újból figyelmébe ajánljuk mindenkinek, a ki a zenét szereti, vagy iránta csak érdeklődik is.

A „Bajai Független Ujság” ötödik éve.

A közönséghez!

Örökös küzdelem, soha meg nem szünő harc, rettegést nem ismerő szókimondás jelzi azt a mesgyét, melyet a Bajai Független Ujság az elmúlt 4 évben befutott. S hogy most újult erővel, el nem lankadt harci kedvvel és megnövekedett bizalommal nézünk az új esztendő elé, jól esik visszaemlékezni arra a közel négy évi küzdelemre, a melyet lapunk a sértésséggel és maradisággal vívott meg.

Amikor 4 esztendő előtt egy kisdéd zászlót ragadtunk meg és lobogtattunk fenn, a melyre a független Magyarország megvalósulásához leggyorsabban vezető eszmék voltak írva — láttuk — tapasztaltuk ellenfeleink gúnyos, tamáskodó mosolyát, hallottuk a rólunk terjesztett hiob-hireket és akarattunkba vetett bizalommal néztük mint számlálják rövidre szabott napjainkat. Négy év mult el azóta, lapunk ma is fennáll és szívben, lélekben áthatva fennállásunk szükségességétől büszkén, fölényünk tudatával nézünk a hiob-hirvivők szemébe.

A zászlót ma is kezünkben tartjuk.

És ha ellenségeink az igazszó ellenségei utunkba sok akadályt is iparkodtak gördíteni, a zászlót mint hű zászlóvivők el nem ejtettük, görcsösen magunkhoz szoritottuk és fogadalmat tettünk, hogy ha bukni kell a zászlónak, mi is elbukunk vele.

„Akarj! Akarj élni, akarj győzni, akarj merni, akarj akarni.”

Ezek a szavak mélyen lelkünkbe vésték. Igen is akartunk élni, akartunk győzni, akartunk merni, és akartunk akarni — nem magunkért, a célért, a függetlenségi eszmék diadaláért.

A függetlenségi eszmékkel tele írott szent lobogót kitéztük a várra, a nemzeti küzdelem védővására. Helyünket el nem hagyjuk, míg erőnk bírja.

Önérdék lapunk szerkesztésénél nem vezet, ezt ellenségeink sem foghatják reánk.

Magyar hazafiságunk minden erejével szolgálatába álltunk azon eszméknek, amelyet egy *Kossuth Lajos* zendített meg . . .

Ettől bennünket nem riaszt vissza semmi, senki, sem rosszakarat, sem hazudság, sem rágalom. Haladunk azon az uton, melyen célunkat elérni véljük.

Leszünk, akik voltunk, független szókimondó ujság!

Ujlesztendő előtt hangzatos frázisok helyett ennyit tartottunk szükségesnek elmondani magunkról, — a mi közönségünknek.

Bizalommal fordulunk hozzá, hogy erősítse, buzdítsa támogatásával a mi harcunkat, melynek szerény, de félelmet, elvtelenséget nem ismerő közkatónái voltunk, vagyunk és leszünk!

A fuzio. Gróf Apponyi Albert és pártja, valamint Szederkényi Nándor és hívei f. hó 3-án este ünnepélyesen beléptek a Kossuth-pártba, melynek ereje ezzel az egyesüléssel tekintélyesen megnövekedett.

HIREK.

Kegyes adomány. *Dr. Rajk* Aladár újév alkalmával 200 koronát adományozott a bajai ipartestületnek oly célból, hogy a 200 korona 10 bajai szegény iparos között újévi ajándékképp kiosztassék.

Állami felügyelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a zombori gör. kel. tanítóképző és az újvidéki gör. kel. főgymnáziumra nézve ezen középiskola meglátogatásával és ebben az állami főfelügyelet gyakorlásával az 1904—05. iskolai évre *Dr. Margalits* Ede budapesti tud. egyetemi nyilvános rendes tanárt bizta meg.

Halálozás. *Özv. Valentin* Antalné sz. Sternberg Rózsa életének 71-ik évében, hosszas szenvedés után 1904. decemb. 31-én elhunyt. Tetemeit folyó é. január 2-án helyezték örök nyugalomra az izr. sírkertben, nagy és őszinte részvét mellett. A köztiszteletben és közbecsülésben állott elhunyt matronában *Dr. Valentin* Emil a bajai függetlenségi párt alnöke édes anyját gyászolja.

Közgyűlés. Baja város törvényhatósági bizottsága 1905. évi január hó 9-ik napján délután 9 órakor rendes közgyűlést tart a következő tágysorozattal:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról.

2. A m. kir. belügyminister úrnak leirata a módosított közbiztonsági, husvágási és huskimerési szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

3. A földmivelésügyi m. kir. minister úrnak leirata a szarvasmarha-, sertés- és juhtenyésztésről alkotott szabályrendelet módosítására nézve hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában.

4. A kereskedelemügyi m. kir. minister úrnak leirata a Bajától Báltaszékig tervezett vasutvonalnak közigazgatási bejárása alkalmával létrejött megállapodások helybenhagyása tárgyában.

5. A törvényhatóság szakbizottságainak újjaalakítása.

6. Az igazoló választmány újjaalakítása.

7. A bíráló választmány újjaalakítása.

8. A számonkérő szék két tagjának megválasztása.

9. A gyámpénztárt vizsgáló bizottság két tagjának megválasztása.

10. A loávitató bizottság újjaalakítása.

11. A közigazgatási bizottságba öt tagnak 2 évi megbizással és egy tagnak 1 évi megbizással való megválasztása.

12. A községi munkássegélyalap véleményező bizottságának megalakítása.

13. A róm. kath. iskolaszéknel üresedésbe jött két tagsági helynek betöltése.

14. A városi tanács jelentése a kövezetvám és dunai vám, valamint a helypénz-szedési jogok mikénti hasznosítása tárgyában.

15. Ugyanannak jelentése az állami bor- és húsfogyasztási adók beszédési jogának, valamint a bor-, hús- és szeszfogyasztási pótlékok, az ásvány-, forrás- és gyártott vizek, hal, ecet és műélesztő után fizetendő városi fogyasztási illetékek beszédési jogának mikénti hasznosítása tárgyában.

16. Ugyanannak előterjesztése a Ferenczcsatorna részvénytársulattal a bajai kikötő kezelési költségeihez való hozzájárulás tár-

gyában létrejött egyezmény meghosszabbítása iránt.

17. Ugyanannak jelentése a Mátéháza pusztai I., II., IV. és V. számú majorságokban engedélyezett építkezések tárgyában.

18. Ugyanannak jelentése a Mátéháza pusztai VII. számú majorságban levő nagy istálló padlásdeszkázata tárgyában.

19. Ugyanannak jelentése *dr. Rimler* János volt II. aljegyző végkielégítéséről és *Szentgyörgyi* Lajos volt II. alkaptány nyugdíjazásáról.

20. Ugyanannak javaslata a városi előfogatok vállalatára vonatkozó feltételeknek megállapítása tárgyában.

21. Ugyanannak jelentése két öntöző kocsii beszerzése tárgyában.

22. Ugyanannak javaslata a Kisszállási uradalom tulajdonát képező bajai ingatlanok valamint a Szent Ferencz-rendi szerzet bajai kertjének megvétele tárgyában.

23. Ugyanannak javaslata a városi színház építése ügyében.

24. Szabolcsvármegye közönségének átirata a katonai legénységnek a tűzoltói gyakorlatokban leendő kiképztetése iránt a m. kir. honvédelmi minister úrhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

25. Torda-Aranyos vármegye közönségének átirata a tartós szárazság vagy más elemi csapás által megsemmisített természetes rétek, kaszálók és legelők utáni adó elengedése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt.

26. Tolnavármegye közönségének átirata a szerb kereskedelmi szerződés felmondása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt.

27. A kórházi bizottság jelentése a 200-on felüli beteglétszám után betolyt több-jövedelem terhére adott átruházási engedély tárgyában.

28. A Ferencz-csatorna részvénytársulatnak felebezése a terhére előirt községi pótdadó, alamiznaváltságdíj, mezőőri tartási díj és útdóhátralék leírása iránt benyújtott kérvényre hozott tanácsai határozat ellen.

29. *Özv. Wagner* Ferenczné kérvénye a »Bárány« vendéglő bérletének meghosszabbítása iránt és ezzel kapcsolatban *Preimayer* Pál bajai lakosnak, úgy a *Geiringer* és *Berger* cégnek ajánlata ezen vendéglő bérbevétele iránt.

30. *Özv. Kollár* Ernőné kérvénye a néhai férje által bérben birt ölfarakodótelep bérletének meghosszabbítása iránt.

31. *Piukovics* Antal szegényházi gondnoknak kérvénye nyugdíjaztatása iránt.

Netán utólag még beérkező és szabályszerűen közzéteendő egyéb tárgyak.

A bajai Állami Tanítóképző Intézet

műkedvelő előadása.

A helybeli állami tanítóképző intézet ifjúsága, mint minden évben, az idén is sikerült műkedvelő előadást rendezett újév napján. Az intézet tornacsarnokát színültig megtöltötte a közönség, a melynek valóban kellemes pár órát szereztek a rendezők. A műsor ének- és zeneszámait *Kovács* Dezső zenetanár vezetése mellett az illető karok szép sikerrel, nagy hatást érve el, adták elő. De az egész programnak legtöbb érdeklődést fölkeltő pontja volt »A kocapuskások« c. bohózat. Tekintve azt, hogy a szerepeket tanulók játszották, akiknek nagy elfoglaltságuk mellett alig van fizikai idejük arra, hogy mással is foglalkozzanak tanulmányaikon kívül, azután elég tapasztalatuk, kellő tanultságuk sincs, hogy a drámai előadás terén a megszokott műkedvelői fokon felül emelkedjenek, még is amit produkáltak, valóban meglepő volt. Amint kissé belemelegedtek, elhagyták a halk beszédet, szépen, értelmesen szavaltak s ügyesen, fesztelenül mozogtak. Különösen ki kell emelni *Kuzmanov*, *Eszteleczky* és *Hoffmann* játékát, akik szerepeiket igazán meglepő készséggel és színészi ügyességgel alakították. A darab előadásáért feltétlen elismerés illeti a fáradságot nem ismerő tanári kart, éppúgy mint az ifjúságot. Ezen kívül *Mikszáth*-tól bemutattak egy pár beszédes je-

lenetet: »A kaszát vásárló paraszta-ot, melyben a kicsineskedő, alkudozó magyar jóízűen, kacagtató módon van feltüntetve. Egy dologra kell még felhívni az igazgatóság figyelmét — a diszitést illetőleg. A figyelmes szemlélőnek feltűnhetett, hogy a szinpad felett levő magyar címer csonka, a szent koronáról hiányzik a kereszt. Ha valahol, hát egy állami intézetben kell ilyenre is gondot fordítani.

Eljegyzés. Aczél Ármán, Szücs Ödön gépgyáros tisztviselője, eljegyezte Podvinetz Nelly kisasszonyt, Podvinetz Samu leányát.

Közegészségi intézkedések az iskolában. A belügyminister, egy hozzá elvi kijelentés végett fölterjesztett kérdés kapcsán kimondotta hogy az iskolát illetőleg közegészségi kérdésekben elsőfokon a törvényhatóság első tisztviselője van hivatva intézkedni.

Ragályos betegségek. Az elmúlt évben Baja város területén összesen 266 ragályos — bejelentésre kötelezett — megbetegedés fordult elő. Ez elég magas szám. Itt említjük meg, hogy ebben az évben eddig 6 kanyaró-megbetegedés fordult elő és pedig megannyi a katonavárosban.

Elítelt verekedők. Bakó János, Bakó Ferencz, Bakó Mátyás és Matus Antal ferbliztek egy helybeli kocsmában. A Matus kártyái kitűnően mentek és ezért a három Bakó rettenetes módon megharagudott, nekiestek Matusnak és alaposan elverték. Emiatt állottak f. hó 4-én a bajai bíróság előtt. amikor mind a három Bakót elítélte a bíróság 21—21 napi fogházra és 20—20 korona pénzbírságra. Az ítélet ellen felebbeztek.

Az anyakönyvi hivatal statisztikája. 1904-ik évben született 602 gyermek, meghalt 590 egyén. Természetes szaporulat 12 egyén. Házasság 231 kötött az elmúlt évben.

Közvetlen telefonösszeköttetés. A baja—budapesti telefonvonalon ez évben érdekes újítás lép életbe. A héten elkészült Baja és Budapest között a közvetlen telefonvonal. Ez a közvetlen telefonvonal azért érdekes, mert egy és ugyanazon a huzalon lehet telefonálni és sürgönyözni. Az új telefonvonalat valószínűleg rövid idő múlva átadják a forgalomnak.

Új bérlő. A városi kövezetvámoknak és helypénzszedésnek 1905. év január hó 1-től új bérlője van. Az új bérlők, Dick Péter és Lipót, 52 ezer koronát fizetnek.

Egy vasuti kocsi lángokban. Ujvidékről jelentik: A Zimonyból Ujvidékre haladó vonaton mult szombaton nagy szerencsétlenség történt. Egy harmadosztályu utas elejtett egy benzines üveget, amely a padlón levő gyufától meggyuladt és csakhamar az egész kocsi tűzre fogott. Leirhatatlan zürzavar támadt az utasok között. Többen égési sebeket szenvedtek, egy utas a lábát törte el, egy asszony, aki kiugrott a kocsiból, az arcán sérült meg. A vonatot nagy nehezen megállították, de akkor már az egész vasuti kocsi elégett.

Öngyilkosság. Őrszállási tudósítónk írja: Rendl Antal ottani lakos, alig 24 éves fiatal ember felakasztotta magát; öngyilkosságának oka ismeretlen. Csak nem régen jött haza a katonaságtól, fiatal özvegyet hagyott hátra. A községben általános iránta a részvét.

Megfagyott a nevenapján. Tenenyák István tavankuti földmives a nevenapját ünnepelte. Éjfél tájban hazafelé ballagott, de nem a szobában, hanem a nyitott istállóban feküdt le öntudatlan állapotban. A szerencsétlen embert reggelre megfagyva találták meg.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk hártározottan »Ferencz József« keserűvizet.

Közgazdaság.

Vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszteriumnak mindenre kiterjedő figyelme és gondossága hazánk kertészeti ügyének talpra állítása körül is tiszteletre méltó és eredményes munkásságot fejt ki, úgy hogy hazánk kertészetének nemcsak a szószerint vett semiből való megteremtése, hanem annak modern alapon való tovább fejlesztése bevégzett ténynek tekinthető. Ezen gondoskodásnak köszönheti létét a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet. A hol a hat középszintű végzett ifjak nyerne három éves kurzuson a kertészeti tudomány mai fejlettségének megfelelő felsőbb kiképzést, ennek köszönhető a kertész segédeket tovább képző két éves tanfolyam, mint a középszintű kertészetek kezelésére képesítő iskola: végre ennek köszönhető a kertészképzés utolsó fokozata a kertmunkásokat képző szakiskolák felállítása Baján, Lócsén, Nagy-Bocskón és Tordán.

Célja ezen kertmunkás iskolának az erre hajlamos ifjakat lehetőleg gyakorlati uton a kertészet, szőlészet és gyümölcsészetben értelmes, szorgalmas munkásokká kiképezni.

Tekintve azonban azt, hogy ezen kertmunkás iskolák egy éves tanfolyamuk voltak, ez az egy év pedig nagyon rövidnek bizonyult arra, hogy a munkások a faiskola kezelés-, gyümölcsészet-, konyha- és díszkertészet, továbbá a szőlészet fontosabb időszaki munkáiba kellőképpen begyakoroltassanak, a magas Miniszterium ezen a bajon úgy segít, hogy ezen iskolák tanfolyamait is kétévéssé bővíti ki.

Ezen elhatározását mult hó 10-én 91521. szám alatt kelt következő leiratban adta tudtára a kertmunkás iskolák vezetőségeinek:

»Értesitem a vezetőséget, hogy a kertészeti szakiskola ügyében mult évi június hó 30-án tartott értekezlet javaslatára elhatároztam miszerint a jövő évtől kezdve a kertmunkás iskola tanfolyamát kétévéssé változtatom a régi tantárgyak és tananyag épségben tartásával, azon célból, hogy különösen a ritkábban előforduló kerti munkákban a kertmunkások nagyobb gyakorlatot szerezhessenek.

Utasítom tehát a vezetőséget, hogy folyó évi pályázatok kiírásával ezt idejében közzétegye a végből, hogy a pályázók és azok szülői erről mihez tartás végett előre tudomást szerezhessenek. Kelt Budapesten, 1904. évi december hó 10-én. Tallián s. k.»

A kertmunkás iskoláknak a magas Miniszterium által kidolgozott programja főbb pontjaiban a következő:

Az iskolába felvett tanulók tulajdonképpen az intézet állandó munkásai lesznek, kiképzésük gyakorlatilag történik, mindazon által hetenkint kétszer az olvasás, írás és egyszerű számolásban annyira befognak oktatni, hogy majdan gazdáiknak az időjárásról, végzett munkákról jelentéseket képesek legyenek írni, s a kisebb pénzüsszegekről elszámolni. Ezenkívül hetenkint kétszer a végzett munkákról az iskola vezetője által megbeszélés alakjában fog szaktanítás adatni.

E munkások leginkább a gyümölcsösben, szőlőben, faiskolában és konyhakertészetben fognak dolgozni, hogy a kisebb birtokosoknál mint kerti munkások, kevesebb igények mellett alkalmazhatók legyenek.

Minden tanfolyam bezárása előtt vizsgálat tartatik, melyen a tanfolyam alatt tett előmenetelre és főleg az elért gyakorlati ügyességre nézve a munkások megvizsgálatnak. A vizsga után a kertmunkás elbocsájtási bizonyítványt kap, melyben az egész tanfolyam alatt tanúsított magaviselete, szorgalma és ügyessége lesz feltüntetve.

Felvételi kellékek.

a) Igazolása annak, hogy folyamodó katonai kötelezettségnek eleget tett, vagy az alól véglegesen felmentetett, hogy legalább 20, illetve legfeljebb 28 éves (20 éven alóliak is felvétetnek, ha kertben dolgoztak) írni, olvasni tud. Katonai szolgálat eltöltése a katonai könyvnek, az életkor, a keresztlevélnek becsatolása által, írni, olvasni tudás pedig az által igazolandó, hogy a felvételi folyamodvány sajátkezűleg irandó.

b) Munkára alkalmas erős, egészséges testalkat, e tekintetben az iskola orvosának véleménye határoz, ki felvétel előtt a pályázókat megvizsgálja.

c) Erkölcsei bizonyítvány felmutatása azon községi előjáráságtól, mely községben az illető pályázó folyamodványának benyújtása alkalmával állandó lakos volt.

Kimutatása annak, hogy a pályázó eddig kizárólagosan földmiveléssel foglalkozott. Nős folyamodók kérvénye figyelembe nem vétetik.

A felvett kertmunkások lakás, fűtés, élelmezés és mosatáson kívül havonként 12 (tizenkettő) korona bért kapnak, miből egyszerű munkás ruházatukat és felmerülő egyéb szükségleteiket fedezni tartoznak.

A felvett munkások csak is földmives ruhát viselhetnek s más ruhának sem az iskolába hozatala, sem viselése megengedve nincsen. Ágyneműt és orvosi segélyt minden munkás az iskolától ingyen kap.

A felvétel iránti folyamodványok felszerelve az a) pont alatt hivatkozott okmányokkal a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve és 1 korona bélyeggel ellátva minden év december 31 ig a kertmunkás iskola vezetőjéhez nyújtandók be.

M. kir. földmivelésügyi
Minister.

Egy természeti kincs.

Magyarország a szélsőségek, a legritkább ellentétek országa. Valóban, ez ország oly gazdag még részben fölhasználatlanul heverő természeti adományokban; ez ország, melyben az arany kalászok az arany ércekkel s a tokaji bor aranyával hármas szövetséget kötnek; ezen ország egyuttal a legerőteljesebb gyógyforrások, a legüdítőbb asztali vizek arany földje, s dicsekszik oly keserűvízzel, milyen különben az egész föld kerekéségén nem fordul elő. Kiválóan a Ferencz József keserűforrás az, mely az utolsó évtizedek óta az orvosi világ növekedő figyelmét magára vonta és immár mint sokat használt elsőrangú gyógyszer évenként több millió palackban mind a két félgömb országába, mindenüvé, a hol a civilizáció előre nyomult — szétküldetik.

E természeti kincs, mely a mértföldekre terjedő fönsikből, a melynek közepén a Ferencz József forrás kutjai léteznek — oly gazdagon merítették: évezredek át ismeretlenül és fölhasználatlanul hevert. A budai hegység, melynek szőlőkkel borított déli lejtőjén — lassu hajlással a hatalmas Duna-tükr felé a Ferenc József forrás nagy, természetes keserűvíz-medencéi fekszenek, már a rómaiak idejében nem csak ismert, de szabályszerűleg telepítve is volt; azonban bár mennyit is fedeztek föl, építettek és alkottak a római légiók, a nagy kincs mellett, melyet a budai déli fensik részben mocsaras rétege alatt rejtegetett, észrevétlenül és figyelmetlenül haladtak el. A hunnok és avarok itt ütötték föl sátraikat, Mátyás király innen parancsolt egy fél világrésznek, a törökök itt tartózkodtak s mint egyetlen emléket az általuk fölállított budai hévfürdőket hagyták reánk, sőt még a szabadságharc is ötven év előtt pirosra festé itt a mezőket, a nélkül, hogy a földalatti kincs ismerve vagy pedig épen fölhasználva lett volna.

Csak az utolsó néhány évtized haladásának köszönhető, hogy a Ferencz József forrás gyógyhatásos vize még a legtávolabbi vidéken lakó szenvedő emberiség számára is hozzáférhetővé tétetett. Néhány lustrum előtt még elhanyagolt, félig mocsáros föld, fölületén uszkáló natronsókkal, a Ferencz József forrásnak jellemző völgyteknője által ismeretes területe, ma jól van művelve, s föléje a szétküldő igazgatóság a legtökéletesebben berendezett telepet állított, mely ép úgy a palackoknak közvetlenül magukból a forrásokból történő megtöltése, valamint az izléses kiállításra és szétküldésre, saját vasut és szekér-berendezések által az ujkor legszigorubb követelményeinek megfelelhet.

Ezen, ő felsége a magyar király után elnevezett forrás vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, könnyen emészthető s a víznek ízét javító alkatrészeknek oly szerencsés összetételét mutatják (1000 gr.-ban 48.7 sulfat, 1.7 chlormagnesia és vasoxyd, 2.6 szénsavas natron és szénsav), úgy hogy ezen, jelenleg a

gyógykincsek értékes részeként elismert ásványvíz, virágzó világipar-ágot képez.

Egyébb keserű-források vegyelemzéseivel való összehasonlítások a Ferencz József keserűvíz alkalmazásának sokszerű előnyeit azonnal felismerhetővé teszik, a melyből ezen kívül minden országbeli legkiválóbb orvosok teljesen egybehangozó ítélete szerint, a kivánt hatás elérésére a többi keserűvizekből használt adagnak csak a felerésze szükséges.

A Ferenc József keserűvíz az utolsó húsz év legnagyobb kiállításain öt világrészben tíz aranyéremmel lett kitüntetve, legutóbb a hasonló vízeken közül egyedül a Milleniumi Nagy Éremmel és Ő felségének ez alkalomból adományozott legmagasabb kitüntetésével tiszteltetett meg.

Mily bajban szenvedő fordul az eredmény legnagyobb kilátásaival a Ferencz József keserűvíz természeti gyógyerejéhez? Óriási tömege ez a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek visszás, reákenyszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhjasodással fenyegettetnek, mindig a biztos, bélürüléseket hatványozó Ferenc József keserűvízhez menekülnek. Ez esetekben elődeinknél részben növényi, részben műleges könnyebbitő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamelyes gonosz következménnyel, káros visszahatással voltak összekötve. A Ferencz József keserűvíz e szereket természetes, erőteljesen oldó ereje folytán oly zavaroknál, melyek vérbőség és emésztési hibák folytán jöttek létre, tulszárnyalta már.

Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorral; a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R. fokot, de ajánlatos külön kóresetekben az orvos urak tanácsát igénybe venni.

Bár milyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az embert meglátogatja, egyuttal kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyszerkört, mint a melyet a Ferencz József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használata miatt most már mindenütt, még távoli világrészekben is, könnyen megszerezhető.

A budapesti M. K. T. Egyetem második belkóródán (Korányi Frigyes tanár) észlelt kísérletek alapján eredményként a következőket sorolhatjuk fel: 1. A Ferenc József keserűvíz-forrás erős hashajtó hatással bír. 2. Az étvágyat nem csak hogy nem csökkenti, de sőt növeli. 3. Alkalmazása után a bélhuzamban semmi kellemetlen utóhatás vissza nem marad. 4. Elvonó hatás tekintetében a legtöbb eddig ismert hashajtó-szerrel kiállja a versenyt.

Ezek alapján e víz alkalmazható és kellő sikert mutathat fel: I. Mindennemű székrekedésnél, melyek előre ment gyomor- és bélhuruthoz, szívbeli és máj-vérkeringési akadályhoz, alhasi vérpangás és vérbőséghez csatlakoztak. II. Az agy és agyhártyák vérbőségénél — esetleg lobjánál. III. Gyomor és belek — kivált — idült hurutjánál (midőn az étvágyat is feltűnő módon növeli). IV. A női medenceszervek heveny lobjánál. V. A férfi ivarszervek lobos bántalmainál. VI. Végül a nemesebb belszervek lobjainál, mindazon esetekben, midőn a bélre való elvezetés van javalva.

Dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ur pedig a következőképpen nyilatkozik: »A Ferencz József keserűvíz különösen az által tűnik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű, hogy már kicsiny, alig 150 grammnyi mennyiségben biztos hatása van, hogy ez aránylag rövid idő alatt, minden kellemetlen mellékhatás nélkül szokott bekövetkezni, és hogy a víz még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és az emésztést«

A bécsi általános közkórház V. belkóróda vezetője Drasche Antal tanár ur, a Ferenc József keserűvíz tárgyaló klinikai közleményében ekkép ír: »Ezen vegyileg oly kitűnő ásványvíz mint a keserűvizek tulajdonképeni képviselője tekinthető. A betegek szívesen veszik be és folytonos használat mellett is jól tűrik; oldó és hashajtó hatása kisebb adagokra következik be, mint minden egyéb hasonló vízekenél.«

Dr. Cantani, a nápolyi belkóróda hírneves tanára, az 1885-dik évben egy művet írt, a melyben felemlíti, hogy: »Leginkább kiemelendőnek tartom, hogy a Ferencz József keserűvíz cukorbetegségben szenvedő betegeknél, kik szigorú kezelésnek voltak alávetve nagy előnnyel használtam. A Ferencz József víz teljesen pótolta a karlsbadi természetes ásványvizet.«

Dr. Kunze C. F. Halleban, a »gyakorlati orvostan« ismert szerzője, ezen könyv 13-dik kiadásában a Ferencz József keserűvízről így nyilatkozik: »Gazdag kén-savas magnesia-tartalma folytán igen biztos és gyors hatású hashajtó-szer és minthogy egyszersmind kettő szén-savas natront tartalmaz, a legtöbb hasonló ásványvizekkel szemben nagy előnye, hogy hosszab használat után sem zavarja meg az étvágyat.« Dr. Kunze ur továbbá egy az élettani hatás és gyógyjavalatokra kiterjedő művet közölt a Ferencz József forrás ásványos vizéről, a melyet az Igazgatóság kívánatra megküld.

Köszönetnyilvánítás.

Az oly sok oldalról megnyilatkozott részvét nyilatkozatokért, amelyekkel engem felejthetetlen édes anyám elhalálozása alkalmából felkeresni kegyesek voltak — külön-külön köszönetet mondani képtelen vagyok. Fogadják tehát mindazok, kik jóleső részvétüket akár írásban, akár szóval, akár pedig a temetésen való megjelenésükkel fejezték ki, ezuton hálás köszönetemet.

Dr. Valentin Emil.

9975/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a vizárverést Tomcsányi Sándor bajai ügyvéd által képviselt Zority Pál vaskuti lakos kérelmére Istvánovics Péter elleni végrehajtási ügyben Dr. Koller Imre bajai ügyvéd késedelmes vevő ellen 117 kor. 32 fill. hátralékos vételár tőke, ennek 1904. november hó 7-től 5% késedelmi kamatai és 402 kor. vételár tőke után 1899. július 17-től 1904. november hó 7-ig 5% kamatai 12 kor. 30 fill. ezúttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t-cikk vonatkozó §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbíró területén levő a vaskuti 1936. sz. betétben felvett A. I. 1. sorsz. 693. hrsz. 1/2 részben Istvánovics Péter, másik 1/2 részben pedig neje Kubinyák Emma társtulajdonos nevében álló 111. sz. házas beltelekre 800 kor. kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra Vaskut község-házánál 1905. évi január hó 12-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, amidőn a fentebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt az elsőt, 60 nap alatt a másodikat, 90 nap alatt a harmadikat, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai királyi adó, mint letét-hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapasan fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be. A részletes árverési feltételek ezen kir. telekkönyvi hatóság irattárában és Vaskut község-házánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság. Baján, 1904. évi december hó 6. napján.

Mayer,
kir. járásbíró

11240/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az újabb árverést Dr. Rajk Aladár bajai ügyvéd, mint a követelés behajtására kirendelt ügygondnoknak Laki Imre bajai lakos volt rendőr ellen 1000 kor. tőke, ennek 1903. évi január 1-től 5% kamatai 161 korona 92 fillér eddigi, 12 kor. ezúttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. vonatkozó §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíró területén levő a bácsbokodi 985. számú betétben a felvett A. I. 1—4 sorszámú Laki Imre végrehajtást szenvedett nevében álló 199, 200, 201 és 4429/2/c. hrszámú ingatlanságra 3665 kor. kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra Bácsbokod község-házánál 1905. január hó 20-ik napjának délelőtt 10 óráját kitűzi, a midőn a fentebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt az elsőt, 30 nap alatt a másodikat, 45 nap alatt a harmadikat, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó- mint letét-hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapasan fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be. A részletes árverési feltételek ezen kir. tkvi hatóság irattárában és Bácsbokod község házánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság

Baja, 1904. évi december hó 11. napján.

Mayer,
kir. járásbíró

VENDEGLŐ BÉRBEADÁS.

Egy 20 esztendő óta fennálló, jó forgalmú

✱ vendéglő ✱

a szeremlei utcában bérbe kiadó. Bővebb értesítés Mérei Lőrinc lisztkereskedésében nyerhető.

HÁZAK, INGATLANOK

ADÁSVÉTELET,

BÉRLETEKET

OLCSÓN KÖZVETTT

TAUBNER FÜLÖP

BAJÁN.

ZONGORA

használt, igen jó karban, olcsó áron

ELADÓ. Hogyan? — megmondják a kiadóhivatalban

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVÍZ

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamatú s illatú kávé kedvel, az csakis „Király kávé” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden ízt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 „	9 „	— „
4 „	17 „	20 „

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor. 13.50
1 „ 5 „	Ceylon	„ 12.—
1 „ 5 „	Jamaica	„ 11.20

Biró és Társa
a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.
26—25

A „Kávé király“-hoz!

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

641. szám.
1904. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bácsalmási kir. járásbírósnak 1904. évi V. 60 számú végzése következtében Dr. Csauscher Jakab ügyvéd által képviselt Milkó Vilmos javára Konda Sándor ellen 1000 K. s jár. erejéig 1900. évi márc. hó 3-án. foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1064 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: butor és stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bácsalmási kir. járásbírósnak 1904-ik évi V. 60 számú végzése folytán 1000 kor. tőkekövetelés ennek 1899. évi okt. hó 15 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 72 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Matheovicsón alperé lakásán leendő megtartásra 1905. évi január hó 13-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Almáson, 1904. évi dec. hó 24. napján

Pogány Antal,
kir. bírósági végrehajtó

608 sz.

vh 1904

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-almási kir. jbiróságnak 1904. évi 306. számú végzése következtében Wiener Samu javára Lutz Ádám és Tsa ellen 265 kor. 51 fill. s jár. erejéig 1904. évi november hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: lábas jószág nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bácsalmási kir. jbiróság 1904. évi V. 306. számú végzése folytán 263 kor. 51 fill. tőkekövetelés, ennek 1902. évi jan. hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 77 kor. 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kunbaján a községhezánál leendő megtartására 1905. évi január hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv. cikk 107. és 108. §-i értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Bácsalmáson, 1904. évi dec. hó 24-én.

Pogány,
kir. bírósági végrehajtó.

„Magyar Regényírók”

Szerkeszti MIKSZÁTH KÁLMAN.

4 koronás havi részletfizetésre kaphatók

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN.

SCHMIDL L-FÉLE GYŐRI

FINOM DESZERTEK

BONBONOK,

CSOKOLÁDEK ÉS

CZUKORKÁK, SZA-

VATOLT KITÜNŐ

MINŐSÉGŰ

ÉS AJÁNLATRA

MÉLTÓ

H A Z A I

GYÁRTMÁNYOK.

Különlegesség:

— Nagy választék gyönyörűen diszített —

husvéti ujdonságokban

u. m. marzipán, fondant és csokoládé alakok, szerencse tojások stb.

Mintagyűjteménnyel a gyár készségeggel szolgál.

!Kérje a gyár illusztrált árjegyzékét!

TAKARÉKOSKODNI

MAGGI-kitüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 diszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világi kiállításon, (Maggi Gyula bírálótag).

lehet a sokszorosan kitüntetett és régóta jól bevált
MAGGI-FÉLE IZESITŐ

helyes használata mellett. Néhány csepp — a tálalásnál hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhassunk. Üvegcsékben 50 filltől kezdve (utántöltve 40 filltől kezdve).

Kapható Drescher Gyula kereskedésében, Baja.

